

UITVOERINGSPROJECT ENERGIEBESPARING / ZON OP DAKEN

Energiebesparing is een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. Met het instellen van het Duurzaamheidsfonds in 2011 is het mogelijk gemaakt om energiebesparende maatregelen te stimuleren. Nu de energietransitie op gang is gekomen, is energiebesparing nog steeds van groot belang. Energiebesparing de eerste stap in de Trias Energetica: energie die niet wordt gebruikt, hoeft niet te worden opgewekt. Daarom maakt Energiebesparing deel uit van het Programma Energietransitie. Ook in het Energieakkoord Holland Rijnland (2017) en de RES 1.0 zijn doelen opgenomen voor energiebesparing.

Regionaal beleid. Lokale uitvoering

Regionaal beleid

Doel van de RES 1.0 is om in de regio minimaal 11 procent te besparen op ons energiegebruik in 2030 (ten opzichte van 2014). Dat doen we door 11 procent te besparen op mobiliteit en 15 procent op de gebouwde omgeving.

Besparing is een gemeentelijke verantwoordelijkheid en taak. In woningen kunnen we vooral besparen op warmte. Bij diensten ook op elektriciteit.

Lokaal beleid

In het duurzaamheidsprogramma hebben wij als gemeente onszelf tot doel gesteld om in 2030 40% minder CO₂ uit te stoten. Bijna 88 procent van de CO₂-uitstoot (in de regio) komt van het energiegebruik. Energiebesparing is en blijft een speerpunt van lokaal beleid.

Afbakening

Mobiliteit

In de RES 1.0 is als doel gesteld dat 11% energiebesparing wordt bereikt (in 2030) op mobiliteit. Deze vorm van energiebesparing is onderdeel van het project 'Duurzame Mobiliteit'

Opwek van elektriciteit

Kleinschalige opwek van elektriciteit door particulieren valt binnen de RES onder energiebesparing. We hebben het dan over een kleine windturbine (die minder dan 15 kWp opwekken) of een dak met minder dan 50 panelen. Initiatieven van grotere omvang vallen onder het project 'Grootschalige opwek'.

Bedrijven

In de RES ligt de focus van energiebesparing op de gebouwde omgeving (warmte in woningen, elektriciteit en warmte in utiliteitsgebouwen). Lokaal zetten we daarnaast ook in op energiebesparing bij (agrarische en industriële) bedrijven.

Werkwijze

We **stimuleren** inwoners om energiebesparende maatregelen in hun woning te nemen. Bij huurwoningen werken we samen met Rijnhart Wonen en de Huurderij.

We **stimuleren** ondernemers om energiebesparende maatregelen te nemen in hun bedrijfspand. Daarnaast **reguleren** we het energiegebruik van bedrijven. Kantoren moeten in 2023 wettelijk voldoen aan de eisen van minimaal energielabel C. Bedrijven hebben een informatieplicht en een energiebesparingsplicht. Hier heeft de Omgevingsdienst een belangrijke rol.

De **regie voeren** we alleen over ons eigen vastgoed. De ambitie wordt hier niet alleen gedreven door de verminderde CO₂ uitstoot die daar direct mee samenhangt, maar ook door de voorbeeldfunctie.

Een belangrijke rol is weggelegd voor **voorlichting en communicatie**. Hierin heeft het Duurzaam Bouwloket een belangrijke rol, maar ook onze eigen GOED campagne.

Krachtenveld en partijen

Belangrijke onderdelen van de uitvoering berusten bij onze professionele partners:

- Omgevingsdienst West-Holland
- Duurzaam Bouwloket

Verder werken we samen met

- Rijnhart Wonen
- en met belangenroepen van bewoners en ondernemers, zoals:
- Zoeterwoude Duurzaam 2030
 - Zon op Zoeterwoude
 - Gebiedscoöperatie Groener Zoeterwoude
 - De Huurderij
 - LTO Noord
 - Ondernemersorganisaties zoals OVZ, BIZ Grote Polder, ondernemers Rijnke Boulevard, winkeliers dorpskern, Heineken

Zon op dak

Naast daken van woningen liggen er nog kansen bij andere gebouwen. Projecten die daaraan bijdragen:

- Postcoderoos-projecten van Zon op Zoeterwoude
- Zon op agrarische daken van LTO-Noord
- Zon op daken van bedrijven
- Zon op parkeerterreinen, bijv. in samenwerking met andere gemeenten Holland Rijnland

Het goede voorbeeld

Sinds 2014 liggen er zonnepanelen op de daken van het gemeentehuis en de gemeentewerf. Sinds 2017 wordt het gemeentehuis verwarmd (en gekoeld!) met warmtepompen en is het gemeentehuis aardgasvrij, met energielabel A. Ook het Cultuurhuis heeft energielabel A. Een inventarisatie van nog te verduurzamen gemeentelijk vastgoed zit in de planning.

Wijk, straat, huis.

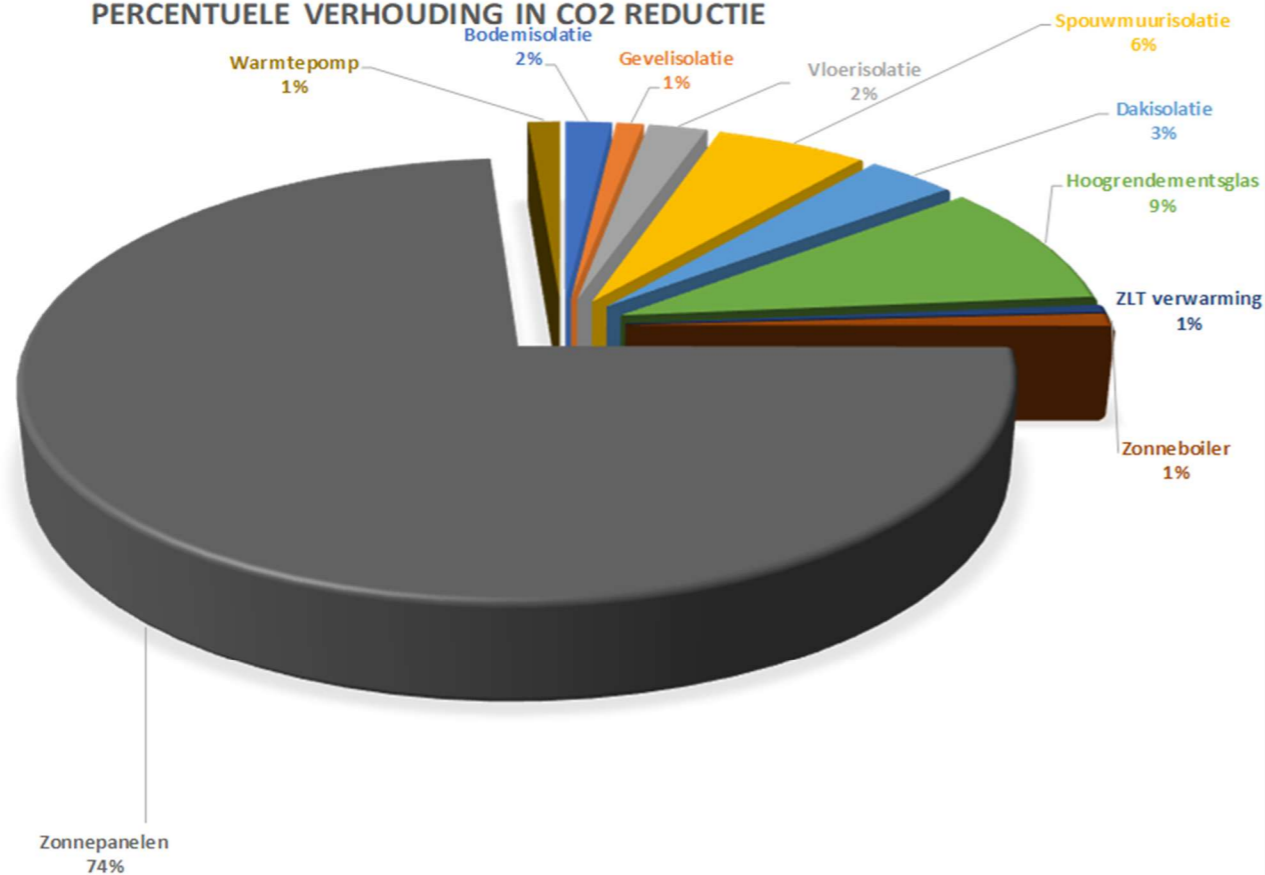
Stimuleringsregelingen zijn gericht op individuele woningen. Samen met Zoeterwoude Duurzaam 2030 en het Duurzaam Bouwloket voerden we in 2018 een project uit met een Wijkgerichte aanpak (in 2018). Inwoners droegen bij met voorbeeldwoningen en als energieambassadeurs. Gemeente en Zoeterwoude Duurzaam 2030 zijn in gesprek over vervolgcacties, maar vanwege Corona-maatregelen waren de mogelijkheden in de afgelopen periode beperkt. In de nabije toekomst is wellicht een 'straatgerichte' aanpak denkbaar.

Wijk, straat, huis is de aanpak die we ook terugzien in Rijndijk VanGasLos. Dit project gaat zich de komende jaren richten op energiebesparing. Daarnaast spelen we in op initiatieven van bewoners, zoals een 'straat-aanpak' in Zuidhof.

Duurzaamheidsfonds

Eind 2011 is de Reserve Duurzaamheid ingesteld. De gelden worden grotendeels besteed aan het financieel stimuleren van energiebesparende maatregelen in **woningen**. We bieden gratis energiescans en subsidies aan.

Er zijn energiebesparingscampagnes gehouden voor **agrariërs** en voor **winkels en bedrijven**, voornamelijk in de vorm van gratis energiescans en – adviezen. Ook zijn uit het fonds bijdragen geleverd aan enkele **pilots**, te weten het aardgasvrij-*ready* maken van een aantal nieuwbouwwoningen in Verde Vista Meerburg en het bijna-aardgasvrij maken van een aantal woningen van Rijnhart Wonen.

MAATREGELEN SUBSIDIEVERORDENING 2012-2020
PERCENTUELE VERHOUDING IN CO2 REDUCTIE

Communicatie en participatie.

Communicatie heeft een zeer belangrijke rol bij de energiebesparing.

Energieloket

Elke gemeente is verplicht een energieloket aan haar bewoners aan te bieden. In onze regio vervult het Duurzaam Bouwloket deze rol. Het Duurzaam Bouwloket helpt woningeigenaren met gratis en onafhankelijk advies. Op de pagina van Zoeterwoude staat o.a. informatie over de gemeentelijke campagnes en stimuleringsregelingen en de formulieren om subsidie aan te vragen. De gemeente blijft de komende jaren gebruik maken van het Duurzaam Bouwloket en ondersteunt verdere ontwikkeling en uitbouwen van de loketfunctie.

Zoeterwoude gaat GOED

Voor gemeentelijke voorlichting en communicatie over energiebesparing is sinds enige tijd de GOED campagne beschikbaar. Naast de website wordt gebruik gemaakt van sociale media en vanaf eind 2021 wordt de GOED-krant 4 x per jaar huis aan huis bezorgd. Ook spelen we in op actuele ontwikkelingen en initiatieven van inwoners.

Kansen

- Project VanGasLos kan middelen genereren voor energiebesparing Rijndijk
- Initiatieven van bewoners(organisaties), zoals postcoderoos-projecten van Zon-op-Zoeterwoude
- Méér subsidie van het rijk voor particuliere woningeigenaren, bijv. voor warmtepompen
- Samenwerking binnen Holland Rijnland voor Zon op Dak

Risico / actie

- Hoewel er veel gebruik van wordt gemaakt, is de vraag in hoeverre de subsidieregeling nog actueel is, zowel qua instrument als qua inhoud. Dit onderzoeken en evt. alternatieven ontwikkelen.

De RRE(W) campagne

Met financiering van het Rijk hebben we in de afgelopen periode meegedaan met de RRE campagne. Daarbij konden we woningeigenaren een gratis energieadvies voor hun woning aanbieden energiebesparende producten voor een bedrag van € 70. We doen ook mee met de opvolger, de RREW campagne. Daarbij is het aanbod ook geldig voor huurders. De campagne is voorbereid in samenwerking met Rijnhart Wonen en De Huurderij. Het aanbod loopt nog tot juli 2022. Het Duurzaam Bouwloket voert de campagne uit, o.a. met een webshop waarop de producten zijn te bestellen.

Organisatie, capaciteit en middelen
Programma Energietransitie

Energiebesparing is een onderdeel van het Programma Energietransitie.

Capaciteitsraming

De ingezette capaciteit bedraagt 0,2 fte. Ondersteuning is beschikbaar vanuit het Programma Energietransitie.

Financiële middelen

De middelen zijn in hoofdzaak de inzet van personeel. De personele inzet – exclusief de ondersteuning vanuit het Programma Energietransitie - wordt geleverd vanuit de formatie die beschikbaar is voor Duurzame ontwikkeling.

Evaluatie

De vorderingen op het gebied van Energiebesparing worden 2 keer per jaar geëvalueerd als onderdeel van het Programma Energietransitie; en er vindt evaluatie plaats in het kader van de RES.

Energiebesparing woningen

De Omgevingsdienst West-Holland voert de subsidieregelingen voor duurzame maatregelen in woningen uit. In de periode 2012 - 2020 maakten 285 huishoudens gebruik van de gratis energiescan voor hun woning.

Daarnaast werd voor 1164 maatregelen subsidie toegekend. Daarvan hadden er 1142 betrekking op energiebesparing en duurzame opwek (de overige waren klimaatbestendige maatregelen). Hierbij moet gemeld, dat het mogelijk is om meerdere maatregelen per subsidieaanvraag toegekend te krijgen. Per jaar resulteren deze maatregelen in een totale CO₂-reductie van ongeveer 863 ton. Zowel in het aantal aanvragen, de financiële omvang als gereduceerde CO₂ uitstoot voeren zonnepanelen de boventoon. Dit heeft er toe geresulteerd dat inmiddels 25,0 % van de woningen in Zoeterwoude zonnepanelen op het dak heeft, tegen gemiddelden van 10,2 % in Zuid-Holland en 15,7 % in Nederland.

Energiebesparing bedrijven

In 2014 werd bij 15 bedrijven (plus het gemeentehuis) een energieonderzoek gedaan in het kader van het project Duurzaam ondernemen Zoeterwoude dat door gemeenten en ondernemers was opgezet. De onderzochte bedrijven ontvingen een rapport met verbetermaatregelen.

In 2013 / 2014 is een energiescan aangeboden aan agrarische bedrijven. Zo'n 15 bedrijven maakten daar gebruik van en een aantal van hen ontving een subsidiebedrag voor het nemen van maatregelen. Nadien heeft de gemeente een aantal malen energiescans aan bedrijven en organisaties aangeboden, die in regionaal verband door de Omgevingsdienst werden ingekocht. In 2017/2018 ontvingen op die manier 35 bedrijven en instellingen een energie-advies. In 2020 waren dit er 26 en voor 2021 zijn 23 energiescans beschikbaar. De bedrijven ontvangen niet alleen een adviesrapport, maar worden ook begeleid bij de implementatie.

Regels voor bedrijven

Voor bedrijven geldt een informatieplicht energiebesparing en een energiebesparingsplicht. De Omgevingsdienst houdt hier toezicht op. Kantoorgebouwen moeten uiterlijk in 2023 voldoen aan de eisen van minimaal energielabel C. De gemeente moet daarop toezien en zo nodig handhaven. De Omgevingsdienst verzorgt momenteel de voorlichting aan de eigenaren en inventariseert welke kantoren al aan de eisen voldoen.

De Europese Richtlijn Energieprestatie van Gebouwen (EPBD III) legt sinds maart 2020 aangepaste en nieuwe eisen op aan bestaande bouw en nieuwbouw. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor toezicht en handhaving. Het gaat dan vooral om keuringen van verwarmings- en airconditioningsystemen en laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer. Gekeken wordt of de Omgevingsdienst deze taak kan uitvoeren.